

Ημερολόγια «εγκλεισμού»: Τι γράφουν οι «έγκλειστοι»;

(κρυμμένοι, φυλακισμένοι, τιμωρημένοι, εξόριστοι, στρατιώτες, ναυτικοί, ναυαγοί, αστροναύτες, σε γκέτο, σε καραντίνα, άρρωστοι σε νοσοκομείο, συγγραφείς κτλ.)

Ο εγκλεισμός, η απομόνωση, ο περιορισμός, η καραντίνα αποτελούν καταστάσεις που ευνοούν τη συγγραφή και τήρηση ημερολογίου. Παρακάτω υπάρχουν επιλεγμένα αποσπάσματα από διάφορα ημερολόγια «εγκλειστών» με τον έναν ή τον άλλον τρόπο. Μπορεί να σας δώσουν ιδέες και για τη δική σας σελίδα ημερολογίου.

- Διαβάζοντας τα, **βρείτε και κυκλώστε** σε καθένα εκείνο το στοιχείο που δηλώνει τον εγκλεισμό, τον περιορισμό, την ανελευθερία, την απομόνωση, το «κλείσιμο».
- Ψάξτε στο Διαδίκτυο και **βρείτε κι εσείς απόσπασμα** από παρόμοιο ημερολόγιο «εγκλεισμού» ή **ποίημα ή τραγούδι ή βίντεο/ταινία ή διήγημα/μυθιστόρημα** με θέμα τον **εγκλεισμό**.

Το ημερολόγιο της Άννας Φρανκ

Σάββατο, 7 Νοεμβρίου 1942

Η μητέρα είναι τρομερά εκνευρισμένη, πράγμα που με εκθέτει σε κίνδυνο. Είναι τάχα τυχαίο που πάντα εγώ τα πληρώνω και ποτέ η Μαργκότ; Χθες βράδυ, για παράδειγμα, η Μαργκότ διάβαζε ένα βιβλίο εικονογραφημένο με υπέροχα σκίτσα· κάποια στιγμή σηκώθηκε και βγήκε από το δωμάτιο, αφήνοντας το βιβλίο της ανοιχτό, για να συνεχίσει το διάβασμα μόλις θα ξαναγύριζε. Δεν είχα τίποτα το ιδιαίτερο να κάνω εκείνη την ώρα και το πήρα για να χαζέψω τις εικόνες. Μόλις γύρισε η Μαργκότ, με είδε με το βιβλίο στα χέρια, ζάρωσε τα φρύδια της και με παρακάλεσε να της το δώσω. Θέλησα να το κρατήσω ακόμα μια στιγμή. Η Μαργκότ θύμωσε για τα καλά και τότε μπήκε στη μέση η μητέρα λέγοντας:

- Η Μαργκότ είχε και διάβαζε αυτό το βιβλίο· πρέπει λοιπόν να της το δώσεις.

Μπαίνοντας στο δωμάτιο και αγνοώντας όμως για τι πράγμα επρόκειτο, ο πατέρας είδε το μισοκακόμοιρο ύφος της Μαργκότ και ξέσπασε:

- Θα ήθελα πολύ να δω τι θα έκανες αν η Μαργκότ άρχιζε να ξεφυλλίζει ένα από τα βιβλία σου!

Υποχώρησα στη στιγμή και, αφού άφησα το βιβλίο, βγήκα από το δωμάτιο - πειραγμένη, κατά τα λεγόμενα του πατέρα. Δεν ήμουν ούτε πειραγμένη ούτε στενοχωρημένη. Απλώς, ήμουν λυπημένη.

Ημερολόγιο ενός αθέατου Απριλίου (Οδυσσέας Ελύτης)

ΠΕΜΠΤΗ, 2 γ

Έβαλα τα βιβλία μου στα ράφια, και στη γωνιά μια λυπημένη Αγ-
γελική.

Το ποσοστό της ομορφιάς που μου αναλογούσε πάει, το ξόδεψα όλο.

Έτσι θέλω να μ' έβρει ο ερχόμενος χειμώνας, χωρίς φωτιά, μ' ένα
κουρελιασμένο παντελόνι, ν' ανακατεύω άγραφα χαρτιά σαν να ο-
δηγώ την ορχήστρα την εκκωφαντική ενός ανεκκλάητου Παρα-
δείσου.

Τα ημερολόγια του Φραντς Κάφκα

18 Δεκεμβρίου. [...] Βράδυ, ώρα εντεκάμισι. Το ότι όσο δεν απελευθερώνομαι από το γραφείο είμαι χαμένος, μου είναι σαφές περισσότερο απ' οτιδήποτε άλλο, το ζήτημα όμως είναι, όσο είναι δυνατό, να κρατήσω το κεφάλι μου τόσο ψηλά, ώστε να μην πνιγώ. Πόσο δύσκολο θα είναι αυτό, ποιες δυνάμεις θα μου αποροφήσει, φαίνεται ήδη από το ότι σήμερα δεν τήρησα το νέο μου πρόγραμμα, να καθήσω από τις οχτώ ως τις έντεκα το βράδυ στο τραπέζι μου, ότι μάλιστα αυτή τη στιγμή δεν το θεωρώ αυτό καμιά μεγάλη συμφορά, ότι έγραψα βιαστικά τούτες τις λίγες γραμμές, για να πέσω στο κρεβάτι μου.

Ημερολόγια Εξορίας του Γιάννη Ρίτσου

29 Οκτωβρίου 1948

Κοιμόμαστε λίγο - δε μᾶς φτάνει.
Όλη νύχτα ροχαλίζουν οί εξόριστοι -
κουρασμένα παιδιά, κουρασμένα.
Άπ' ὄξω εἶναι τ' ἀστέρια - πολὺ μεγάλα ἀστέρια
κουρεμένα ἀστέρια ποὺ οἱ τρίχες τους φυτρώνουν ἄγριες
σὰν τὸ κεφάλι τ' Ἄη-Γιάννη τοῦ Προδρόμου
ἢ σὰν τοῦ δικοῦ μας τοῦ Παναγιώτη.
Εἶναι καὶ τὰ μικρὰ βατράχια μέσα στὸ φλισκοῦνι.
Τὸ πρωὶ μᾶς χτυπάει καταπρόσωπο ἕνας ρόδινος ἥλιος

καθρεφτισμένος με τὸν πιὸ συνηθισμένο τρόπο στὴ θάλασσα πέρα ὁμοιος με κείνες τὶς φτηνὲς ἐλαιογραφίες ποὺ πουλοῦν στὰ σκαλιὰ τοῦ Ἄρσακειοῦ κι εἶναι παράξενο ποὺ ἕνας τέτοιος ἥλιος μᾶς ἀρέσει.
Ἔνας-ἕνας, δύο-δύο, πολλὲς φορές καὶ πιότεροι σταματᾶμε στὸ προαύλιο ἢ στὸ λόφο καὶ τὸν κοιτᾶμε.
Καὶ τοῦτος ὁ ἥλιος μᾶς χτυπάει με δύναμη τὰ πρόσωπα ὅπως ἐκεῖνος ὁ ξυπόλητος χωριάτης ραβδίζει τὶς μυγδαλιὲς νὰ πέσουν τὰ στερνά τους μύγδαλα.
Ἔστερα σκύβουμε τὰ μάτια, κοιτᾶμε τὰ παπούτσια μας, κοιτᾶμε τὸ χῶμα. Δὲν ἔπεσε τίποτα.

Ἡμερολόγια τῆς φυλακῆς τοῦ Μπόμπι Σαντς

Ακούστηκε ὁ μεταλλικός ἦχος κλειδιοῦ πάνω σε ασάλι. Βήματα πλησίαζαν βιαστικά, διασχίζοντας τὸν ἐξωτερικὸ διάδρομο, σπάζοντας τὴν σιωπὴ. Τα κοράκια ἐφυγαν με μιὰ ἐκρηξη τρομαγμένων κρωγμῶν. Το μυαλό μου πάλευε νὰ κατανοήσῃ τὸν λόγο αὐτοῦ τοῦ ἀνησυχητικοῦ σάλου. Με κυρίευσε πανικός καθὼς ἡ βαριά ασάλινη πόρτα ἐτρίξε καὶ ἀνοίξε ἀπότομα. Ἐνα κύμα ἀπὸ μαύρες στολὲς μπούκαρε μέσα στο κελί μου καλύπτοντας τὸν χῶρο τῆς πόρτας. Μια τραχιὰ, προκλητικὴ φωνὴ ἐσκουξε: «Εἶ, εσύ, σήκω πάνω!». Εἶχε ἤδη μισοσηκωθεί πρὶν ἡ τελευταία συλλαβὴ ἀφήσῃ τὸ ἐριστικὸ τοῦ στόμα, διπλώνοντας τὴν ξεφτισμένη παλιὰ μπλε πετσέτα γύρω ἀπὸ τὴν τρεμάμενη ἀπὸ τὸ κρύο μέση μου.

«Αρκοῦδες στὴ γύρα», ἀνηχούσε σε ὅλη τὴν πτέρυγα, καθὼς ὅσοι ἦταν ξύπνιοι καὶ εἶχαν πάρει χαμπάρι τὴν εἰσβολὴ προειδοποιούσαν τὰ υἱόλοιπα ἀπὸ τὰ παιδιὰ ὅτι οἱ δεσμοφύλακες βρῖσκονταν στὴν πτέρυγα.

«Ἀλλαγὴ πτέρυγας», κάποιος φώναξε, χωρὶς νὰ μου ἀφήνει ἀμφιβολία γιὰ τὸ τι μας περιμένει.

Τὸ ἡμερολόγιο τοῦ στρατιώτη Γεώργιου Βεράνη ἀπὸ τὸν πόλεμο τοῦ 1940

Μέτωπον 28 Νοεμβρίου 1940

Μόλις καθίσαμε καὶ πέρασαν κανὰ δύο ὥρες θυμηθήκαμε τὴν πείνα. Κάποιος φίλος εἶχε λίγο κριθάρι. Το καβουρδίσαμε καὶ φάγαμε. Μια ἄλλη ἴλη εἶχε κρέας βραστό. Χώθηκα καὶ πῆρα. Ἡ μάλλον με πῆρε ἕνα παιδί ἀπὸ τὴν Τσατάλτζα (Χωριστή) ὀνόματι Κιρίκης καὶ φάγαμε λιγάκι.

Δε με ἐφθανε ἡ δική μου πείνα εἶχα καὶ τὸν Καρατζόγλου. Με στεναχωρούσε. Ὅταν ἐβρισκα μιὰ βουκιὰ ἐπρεπε νὰ δώσω καὶ σε κείνον τὴ μισή. Κάποια στιγμή ἦρθε κοντά μου καὶ μου λέγει: «Θα τρελαθῶ. Πεινώ πολὺ. Ἐχω 100 δρχ. Τὶς δίνω γιὰ νὰ μου δώσουν μιὰ φέτα ψωμί».

Θύμωσα ποὺ δὲν κοίταζε νὰ βρεῖ τίποτα νὰ ξεγελάσῃ τὸν εαυτό του. Τὸν πῆρα ἀπὸ τὸ χέρι, βρήκα ποιὸς ἐχει ψωμί καὶ ζήτησα ἕνα κομματάκι καὶ του το ἔδωσα. Δηλαδὴ θέλω νὰ πω ὅτι ἐχει καὶ παιδιὰ στὸν πόλεμο. Το βράδυ πῆγαμε σε ἕναν λόφο πίσω. Κάναμε ἀντίσκηνα καὶ κοιμηθήκαμε σαν τοὺς λαγούς.

Το ημερολόγιο ενός ναυτικού

Εν Πλω τη 24-12-07

Γλυκιά μου! Και σήμερα ο καιρός λυσομανάει. Τρεις μερες τώρα μας κτυπάει αλύπητα. Το πρωί κόπηκε μια μπίγα και είχαμε περιπέτειες μέχρι να ανέβουν οι ναύτες να την δέσουν. Δουλειά και αυτή! Με θάλασσα βουνό και να πρέπει να ανέβεις σαν χιμπατζής, με κίνδυνο να σε πάρει η θάλασσα. Αλλά δω δεν υπάρχει δεν πάω. Κάποιος πρέπει να πάει. Αύριο είναι Χριστούγεννα αλλά για αυτούς που είναι σπίτι τους με τους δικούς τους. Για μας ποια θα είναι η διαφορά; Εγώ, την ώρα που όλοι στην πατρίδα θα κάνουν ρεβεγιόν, θα κατεβαίνω στο μηχανοστάσιο. Θα κτυπήσει το τηλέφωνο και θα 'ναι ο Καπετάν Χρήστος από τη γέφυρα για να πούμε τις ευχές. Άντε χρόνια πολλά, και του χρόνου σπίτι μας. Βαρέθηκα να το άκουω είκοσι χρόνια τώρα σε κάθε γιορτή. Αν μας αξιώσει ο Άι Νικόλας μόνο με τη σύνταξη θα είμαστε σπίτι μας. Καλή μου, θα προσπαθήσω να σε πάρω τηλέφωνο, αλλά αυτές τις μέρες είναι δύσκολο γιατί θέλει να μιλήσει όλος ο κόσμος. Και τι να σου πω; Τίποτα. Θα με ρωτήσεις αν είμαι καλά και εγώ πάλι θα σου πω ψέματα. Το μόνο που θέλω είναι να ακούσω τη φωνή σου και τη φωνή των παιδιών μας. Και μετά θα κλειστώ στην καμπίνα για να μη βλέπω άνθρωπο.

Και το δικό σας ημερολόγιο εγκλεισμού

1) «Κολλάζ λέξεων» γι' αυτό που ζούμε αυτές τις μέρες

- ❖ Συμπληρώστε με μία λέξη στο chat τα κενά, εκφράζοντας τις σκέψεις και τα συναισθήματά σας για την κατάσταση που βιώνει η ανθρωπότητα αλλά και ο καθένας μας προσωπικά (πανδημία – εγκλεισμός).
- ❖ Στη συνέχεια, θα δούμε και θα εντοπίσουμε τις λέξεις ή φράσεις που αναφέρονται περισσότερες φορές από περισσότερους μαθητές.
- ❖ Μετά με τη βοήθεια του pic collage(<https://piccollage.com/>) μπορούν όσοι θέλουν να αναλάβουν να φτιάξουν ένα ψηφιακό κολλάζ με αυτές τις λέξεις, συνδυάζοντας εικόνες που επιλέγουν για να συνδέσουν με τις συγκεκριμένες λέξεις/φράσεις.

- (1) Αυτές τις μέρες βλέπω.....
- (2) Αυτές τις μέρες ακούω
- (3) Αυτές τις μέρες επικοινωνώ με.....
- (4) Αυτές τις μέρες μιλάω για.....
- (5) Αυτές τις μέρες διασκεδάζω με.....
- (6) Αυτές τις μέρες ανακαλύπτω
- (7) Αυτές τις μέρες βαριέμαι
- (8) Αυτές τις μέρες δημιουργώ/φτιάχνω.....
- (9) Αυτές τις μέρες ασχολούμαι με.....
- (10) Αυτές τις μέρες σκέφτομαι

- (11) Αυτές τις μέρες νιώθω
- (12) Αυτές τις μέρες θέλω
- (13) Αυτές τις μέρες φοβάμαι
- (14) Αυτές τις μέρες ανησυχώ για.....
- (15) Αυτές τις μέρες θυμάμαι
- (16) Αυτές τις μέρες μου λείπει
- (17) Αυτές τις μέρες ονειρεύομαι
- (18) Αυτές τις μέρες ελπίζω
- (19) Αυτές τις μέρες χαίρομαι για
- (20) Αυτές τις μέρες λυτάρω για
- (21) Αυτές τις μέρες θαυμάζω
- (22) Αυτές τις μέρες μετανιώνω για
- (23) Αυτές τις μέρες σχεδιάζω να
- (24) Αυτές τις μέρες ετοιμάζομαι να

2) Ημερολόγιο εγκλεισμού

Γράφει ο καθένας μια σελίδα ημερολογίου... εγκλεισμού. Μπορεί να εκφράσει τον εαυτό του/της ή μπορεί να υιοθετήσει ένα προσωπίο και να μπει σε έναν άλλο ρόλο.

Απαραίτητα στοιχεία του ημερολογίου

- ★ Ημερομηνία στο επάνω μέρος της σελίδας
- ★ Α' ενικό/πληθυντικό πρόσωπο (το βασικό πρόσωπο της αφήγησης σε ένα ημερολόγιο)
- ★ Αφήγηση γεγονότων (και από προσωπικές εμπειρίες και από την επικαιρότητα)
- ★ Περιγραφή συναισθημάτων και σκέψεων
- ★ Προσωπικά σχόλια/απόψεις
- ★ Προσωπικό, οικείο, αυθόρμητο, ειλικρινές, εξομολογητικό ύφος
- ★ Επιλογή οπτικής γωνίας πάνω στα γεγονότα και τις καταστάσεις (θετική ή αρνητική, κωμική ή σοβαρή κ.ο.κ.)
- ★ Προσθήκη φωτογραφίας, σκίτσου ή ζωγραφιάς (αν θέλετε)

Προτεινόμενα προσωπία

- ☺ Ηλικιωμένος
- ☺ Μεσήλικας
- ☺ Νέος
- ☺ Εφηβος
- ☺ Παιδί
- ☺ Άντρας
- ☺ Γυναίκα
- ☺ Οικογενειάρχης
- ☺ Εργένης
- ☺ Μαθητής
- ☺ Εκπαιδευτικός
- ☺ Εργαζόμενος

- ☺ Τηλε-εργαζόμενος
- ☺ Εργαζόμενος σε αναστολή
- ☺ Άνεργος
- ☺ Συνταξιούχος
- ☺ Άλλο.....